Jaarverslag **2024-2025**

Regionaal Bureau Leerplicht en Doorstroompunt
Brabant Noordoost

RBL BNO
leerplicht en voortijdig schoolverlaten

DOOR STROOM PUNT
Brabant Noordoost

Inhoud

Voorwoord 3

1. Inleiding 4

2. Ontwikkelingen 5

2.1. Nieuwe wetten 5
2.1.1. 'Van school naar duurzaam werk' *5*
2.1.2. Wetsvoorstel 'Terugdringen verzuim' *5*
2.1.3. Wetsvoorstel 'Verankering van het leerrecht' *5*
2.1.4. Verwijsindex Risicojongeren (VIR) Zorg voor Jeugd *5*
2.2. Openbaar Ministerie en vervolging verzuim na afgewezen vrijstelling 6
2.3. Audit op basis van de Wet Politie Gegevens 6
2.4. Opleiding en training medewerkers RBL BNO 6
2.5. Klachtafhandeling 6
2.6. Inzageverzoek 6

3. Cijfers leer- en kwalificatieplicht 7

3.1. Focus op aanwezigheid in plaats van verzuim 7
3.2. Aantal leer- en kwalificatieplichtigen 7
3.3. Categorieën van verzuim 7
3.3.1. Absoluut verzuim *8*
3.3.2. Relatief verzuim *8*
3.3.2.1. Thuiszitters 9
3.3.3. Luxe verzuim *11*
3.4. Vrijstelling van inschrijving 11
3.5. Vrijstelling van geregeld schoolbezoek 12
3.6. Jongeren in een kwetsbare positie: de aantallen 12

4. Cijfers voortijdig schoolverlaten 14

4.1. VSV landelijk 14
4.2. Regionaal plan jongerenaanpak 14
4.3. VSV op basis van DUO definitie 15
4.4. Cijfers en kenmerken nieuwe VSV'ers 16
4.5. Begeleiding VSV'ers door het RBL BNO 17
4.6. Inzet educatiemeter 18
4.7. Verzuim 18+

Voorwoord

Het schooljaar 2024-2025 stond in het teken van samenwerking en vernieuwing.

Samen met onze partners hebben we belangrijke stappen gezet richting de invoering van de wetswijziging 'Van school naar duurzaam werk', zodat er een nog beter vangnet is voor iedere jongere die extra hulp nodig heeft bij de overstap van school naar duurzaam werk.

Daarnaast ligt de focus steeds meer op aanwezigheid in plaats van op verzuim. Het uitgangspunt is dat elk kind en elke jongere recht heeft op onderwijs. Het stimuleren van aanwezigheid helpt om dreigend verzuim en uitval te voorkomen. Deze verschuiving gaan we de komende jaren samen met het onderwijs, ieder vanuit zijn eigen rol verder gestalte geven.

Per 1 januari 2026 werkt het Doorstroompunt Brabant Noordoost met een eigen uitstraling en identiteit. Op een frisse, positieve en herkenbare manier gaan we jongeren aanspreken en laten zien wat het Doorstroompunt voor hen kan betekenen bij hun volgende stap richting onderwijs, ontwikkeling of werk.

Wij danken alle partners voor hun betrokkenheid en inzet. Samen dragen we eraan bij dat jongeren een stevige basis leggen in het onderwijs en voor hun toekomst.

Kees van Geffen
Voorzitter bestuur RBL BNO

1. Inleiding

Dit jaarverslag vertelt hoe het RBL BNO in het schooljaar 2024-2025 gewerkt heeft aan leerplicht en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (VSV). Deze taken hebben de gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad en Oss belegd bij het Regionaal Bureau Leerplicht en Doorstroompunt Brabant Noordoost (RBL BNO).

Hoofdstuk 2 kijkt terug op de ontwikkelingen in het afgelopen schooljaar en wat we het komende jaar verwachten. Daarna ziet u de cijfers over de leer- en kwalificatieplicht (hoofdstuk 3) en de VSV-cijfers (hoofdstuk 4).

2. Ontwikkelingen

2.1. Nieuwe wetten

Op het gebied van onderwijs worden veel wetsvoorstellen verwacht. Het is afwachten hoe de kabinetsformatie verloopt en welke plannen dan verder worden gebracht.

2.1.1. 'Van school naar duurzaam werk'

De wetswijziging 'Van school naar duurzaam werk' is ingegaan op 1 januari 2026. Deze wetswijziging heeft consequenties voor de regionale aanpak, de afspraken die met partners worden gemaakt en de verdeling van de regionale middelen en dus ook voor het beleidsplan van het RBL BNO 2026-2029.

De belangrijkste wijzigingen zijn de volgende:

- scholen bieden aanvullende loopbaanbegeleiding tijdens het onderwijs, en daarna nazorg gericht op de overstap naar werk;
- de ondersteuning die het Doorstroompunt biedt aan jongeren zonder startkwalificatie om hen toe te leiden naar school, naar werk of een combinatie hiervan, wordt verlengd van de leeftijd van 23 jaar naar 27 jaar. Als in dit verslag 23 jaar wordt genoemd dan is dat 27 jaar vanaf 1.1.2026 .
- gemeenten bieden meer preventieve begeleiding naar duurzaam werk;
- partijen werken verplicht samen in een regionaal programma.

Doel is dat meer jongeren duurzaam naar werk of een vervolgopleiding gaan. Daarvoor is een sluitende en integrale aanpak nodig van school naar werk, waarbij scholen, gemeenten en Doorstroompunten verplicht samenwerken met een regionaal plan. Niets nieuws voor de partijen in regio Brabant Noordoost Werkt, die al jaren op eigen initiatief op deze manier samenwerken in de regionale jongerenaanpak (zie hoofdstuk 4).

2.1.2. Wetsvoorstel 'Terugdringen verzuim'

Dit concept-wetsvoorstel is in consultatie gebracht en heeft als doel thuiszitten zoveel mogelijk te voorkomen:

- Regels voor registratie bevorderen goed zicht op aanwezigheid.
- De samenwerkingsverbanden passend onderwijs krijgen meer mogelijkheden om verzuim tegen te gaan.
- Als een kind psychisch of lichamelijk niet in staat is om onderwijs te volgen, moet het onderwijskundig perspectief bij een vrijstelling worden betrokken. Het RBL BNO en de GGD Hart voor Brabant werken reeds met de afspraak dat de GGD het onderwijs raadpleegt, voordat zij een advies geeft of een kind naar school kan.

Deze wetswijziging sluit aan bij de veranderde focus van schoolverzuim naar aanwezigheid (zie hoofdstuk 3).

2.1.3. Wetsvoorstel 'Verankering van het leerrecht'

Diverse onderwijswetten worden aangepast om het recht op onderwijs en ontwikkeling van het kind centraal te stellen. Dit biedt flexibele oplossingen voor onderwijstijd, de locatie en het programma, zodat een kind passend bij de eigen mogelijkheden onderwijs kan volgen en zich kan ontwikkelen. Dit voorstel is na een negatief advies van de Raad van State terug naar de tekentafel.

2.1.4. Verwijsindex Risicojongeren (VIR) Zorg voor Jeugd

De VIR wordt als wettelijke verplichting geschrapt uit de Jeugdwet naar verwachting in 2027. Uit onderzoek is gebleken dat de VIR enig doelbereik heeft, maar niet dat deze heeft bijgedragen aan betere hulp, zorg en bijsturing voor de jeugdigen. Intussen inventariseert de staatssecretaris op welke manier een bijdrage geleverd kan worden aan het versterken van het netwerk van jeugdprofessionals, zodat die elkaar weten te vinden. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden tot het uitwisselen van gegevens tussen professionals.[1]

Totdat de VIR uit de Jeugdwet is geschrapt, blijft het RBL BNO melden in "Zorg voor Jeugd" dat is aangesloten op de landelijke Verwijsindex Risicojongeren.

2.2. Openbaar Ministerie en vervolging verzuim na afgewezen vrijstelling

Begin 2025 heeft het Openbaar Ministerie (OM) aangegeven dat zij ouders niet meer gaan vervolgen als zij hun kind niet inschrijven op school na afwijzing van een verzoek om vrijstelling op grond van geloofs- of levensovertuiging (Leerplichtwet artikel 5 onder b). Het toetsingskader voor deze verzoeken is onduidelijk en deze procedures zijn lang en complex. Alleen bij het niet voldoen aan duidelijke formele eisen zal het OM nog vervolgen.

2.3. Audit op basis van de Wet Politie Gegevens

De gegevensverwerking door Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) valt sinds 1 januari 2019 onder de Wet politiegegevens (Wpg). Het RBL BNO voldoet aan de strikte eisen die de Wpg stelt aan de verwerking en beveiliging van persoonsgegevens. Hiertoe voert het RBL BNO jaarlijks een interne controle uit en elk 4e jaar een externe audit om te waarborgen dat processen en systemen in overeenstemming zijn met de wet. In 2025 vond de audit over 2024 plaats. Het RBL BNO scoorde groen op alle getoetste normen.

2.4. Opleiding en training medewerkers RBL BNO

Het RBL BNO zet structureel in op de professionele ontwikkeling van medewerkers. Dit betreft vakinhoudelijke kennis en vaardigheden die bijdragen aan een effectieve en efficiënte uitvoering van taken.

Alle leerplichtambtenaren van het RBL BNO hebben de vakopleiding Leerplichtambtenaar gevolgd en beschikken over een BOA-bevoegdheid in het domein "onderwijs" of zijn hiervoor in opleiding. Jaarlijks vindt er her- en bijscholing plaats om deze bevoegdheid te behouden.

De Doorstroomcoaches hebben samen met alle doorstroomcoaches uit de Doorstroompuntregio 36 een vierdaagse training gevolgd ter voorbereiding op de wetswijziging 'Van school naar duurzaam werk'.

2.5. Klachtafhandeling

Het RBL BNO ontving dit schooljaar één klacht. Iemand kan een klacht indienen als hij/zij onheus bejegend is door een medewerker. Een klacht kan helpen om de dienstverlening te verbeteren. In dit geval om nog zorgvuldiger af te wegen wat op te slaan in het dossier.

2.6. Inzageverzoek

Iedereen heeft het recht om vragen te stellen over de persoonsgegevens die verwerkt worden. Het RBL BNO heeft dit jaar 12 inzageverzoeken ontvangen. Hiermee is een duidelijke toename zichtbaar: jaren geen enkel verzoek, in schooljaar 2023-2024 zes verzoeken en nu 12. Deze verzoeken zijn vaak zeer tijdsintensief.

1. Brief aan de Tweede Kamer, Voortgang aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, 28 september 2022

3. Cijfers leer- en kwalificatieplicht

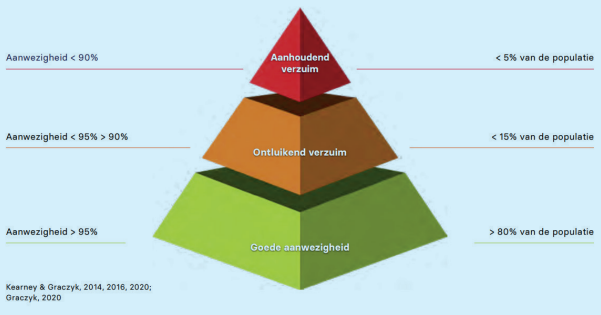
In dit hoofdstuk staan de cijfers die betrekking hebben op de leer- en kwalificatieplicht, namelijk het aantal jongeren, het verzuim en de vrijstellingen.

3.1. Focus op aanwezigheid in plaats van verzuim

Elk kind heeft recht op onderwijs. Dit leerrecht overstijgt de leerplicht en vormt de kern van onze visie op deelname aan onderwijs. Tegelijkertijd erkennen wij dat enige mate van dwang noodzakelijk blijft om dit recht daadwerkelijk te waarborgen.

Het bewezen effectieve Multi Tiered Multi Dimensional Support System (MD-MTSS) is een raamwerk dat scholen helpt om aanwezigheid structureel en preventief te bevorderen. Inzet is het stimuleren van aanwezigheid onder scholieren die meer dan 95% aanwezig zijn (dit is 80% van de groep) om ontluikend verzuim te voorkomen.

Multi Tiered Multi Dimensional Support System (MD-MTSS)

Het RBL BNO wil in samenwerking met scholen een positieve cultuur creëren die scholieren stimuleert om aanwezig te blijven en een actieve rol in hun opleiding te spelen. De kadernota 2027 van het RBL BNO die in maart 2026 op de agenda van uw raad staat, legt dit verder uit.

3.2. Aantal leer- en kwalificatieplichtigen

Alle kinderen vanaf 5 tot 18 jaar moeten verplicht naar school. De leerplicht gaat vanaf 16 jaar over in kwalificatieplicht. Jongeren moeten naar school tot ze een startkwalificatie hebben. Dat is een diploma Mbo 2, 3 of 4, havo of vwo. De kwalificatieplicht geldt niet voor jongeren uit het Praktijkonderwijs of Voortgezet Speciaal Onderwijs met uitstroomprofiel dagbesteding of arbeidsmarkt.

Na een stijging met 423 vorig jaar bleef dit jaar het aantal leer- en kwalificatieplichtige kinderen nagenoeg gelijk.

Tabel 1: leer- en kwalificatieplichtigen

Gemeente	okt-22	okt-23	okt-24	okt-25	Verschil
Bernheze	4335	4357	4333	4331	-2
Boekel	1547	1556	1545	1501	-44
Land van Cuijk	11348	11349	11206	11132	-74
Maashorst	7861	7881	7808	7817	9
Meierijstad	11086	11107	10972	11134	162
Oss	12048	12116	12079	12054	-25
Totaal	48225	48366	47943	47969	26

3.3. Categorieën van verzuim

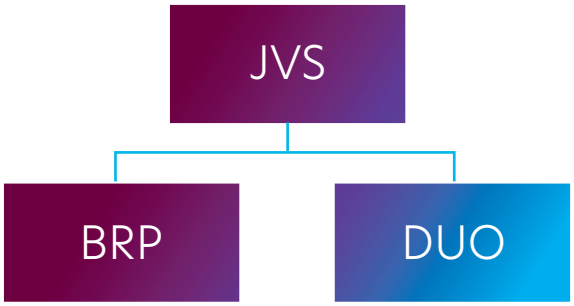
We onderscheiden drie categorieën van verzuim:

- ***Absoluut verzuim:*** het kind is niet ingeschreven op school en volgt dus geen onderwijs. De ouders/verzorgers moeten zorgen voor een schoolinschrijving van hun kind.
- ***Relatief verzuim:*** het kind is ingeschreven, maar bezoekt de school of instelling niet geregeld. Ouders/verzorgers en de leerling vanaf 12 jaar zijn verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek.
- ***Luxe verzuim:*** een vorm van relatief verzuim, waarbij zonder toestemming van het hoofd van de school of de leerplichtambtenaar wordt verzuimd. Vaak gaat het om vakantie.

De volgende paragrafen geven de cijfers per categorie en hoe deze meldingen zijn afgehandeld.

3.3.1. Absoluut verzuim

Hoe komt een melding van absoluut verzuim tot stand?
De Basisregistratie Personen (BRP) en Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) zijn gekoppeld aan het leerlingvolgsysteem van het RBL BNO (JVS). Het BRP levert de adresgegevens van leer- en kwalificatieplichtigen en DUO levert de schoolinschrijvingen. JVS vergelijkt deze bestanden met elkaar. Wanneer een kind geen schoolinschrijving heeft, volgt er een melding van absoluut verzuim in JVS en wordt een werkproces Absoluut verzuim aangemaakt.

Tabel 2: Aantal meldingen absoluut verzuim per schooljaar

Gemeente	2023-2024	2024-2025	Verschil
Bernheze	53	28	-25
Boekel	31	25	-6
Land van Cuijk	214	196	-18
Maashorst	96	86	-10
Meierijstad	143	120	-23
Oss	223	182	-41
Totaal	760	637	-123

De tabel laat alleen de afgelopen twee schooljaren zien. Door veranderingen in de software en de administratie zagen we eerdere jaren een stijging en daling, waardoor een vergelijk met eerdere jaren geen goed beeld geeft. Een vergelijk over meerdere jaren kan de komende jaren weer opgebouwd worden.

Het aantal meldingen absoluut verzuim is gedaald met 123 ten opzichte van schooljaar 2023-2024. De overstap naar een andere school kwam 65 keer minder voor als oorzaak voor het absoluut verzuim. Het kind ging dan wel naar school. maar het doorgeven van de inschrijving was niet goed gegaan.

Afhandeling van een melding van absoluut verzuim (zie tabel 3)
Administratief 30% -→ In 30% van de gevallen was geen sprake van verzuim, maar van een administratieve onvolkomenheid. Denk aan een schoolinschrijving die niet is doorgegeven of een kind dat verhuist, terwijl dat nog niet is aangepast in het BRP. De administratie handelt deze zaken af in contact met DUO, de afdeling burgerzaken, school en soms ouders.

Actieve bemiddeling 70% -→ Bemiddeling door een leerplichtambtenaar is nodig. Het absoluut verzuim kan door verschillende problemen bij leerling en/of gezin ontstaan en/of de mogelijkheid dat scholen een leerling niet willen of kunnen plaatsen. De leerplichtambtenaar probeert samen met ouders en school een oplossing te zoeken en te zorgen voor een schoolinschrijving. Dit jaar is het aantal waarbij actieve bemiddeling nagenoeg gelijk aan het schooljaar daarvoor.

Proces-verbaal 0% -→ Als ouders niet meewerken aan het stoppen van het verzuim, kan de leerplichtambtenaar proces-verbaal opmaken. Dit is maar een enkele keer noodzakelijk bij absoluut verzuim. Dit ligt in de lijn van de Methodische Aanpak Schoolverzuim die leerplicht hanteert, waarbij het accent van dwang naar zorg is verschoven.

Tabel 3: specificering van de afhandeling van absoluut verzuim

Schooljaar	Administratief	Actieve bemiddeling	Proces Verbaal	Totaal
2021-2022	480(58%)	353(42%)	0 (0%)	833
2022-2023	490(46%)	568(54%)	1 (0%)	1059
2023-2024	316(42%)	443(58%)	1 (0%)	760
2024-2025	190 (30%)	446 (70%)	1 (0%)	637

3.3.2. Relatief verzuim

In 2024-2025 werden 2657 werkprocessen relatief verzuim onderzocht van 1870 leerlingen. Net als het schooljaar daarvoor is het aantal werkprocessen met ongeveer 10% gestegen. Het aantal leerlingen dat gemeld werd is met 2% gestegen. Dit betekent dat scholen in 2024-2025 vaker verzuim hebben gemeld van dezelfde leerling.

Tabel 4: meldingen van relatief verzuim

Gemeente	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	Verschil
Bernheze	126	163	179	201	22
Boekel	36	29	53	52	-1
Land van Cuijk	427	584	704	696	-8
Maashorst	301	348	318	351	33
Meierijstad	348	410	425	463	38
Oss	574	691	755	894	139
Totaal	1812	2225	2434	2657	223

Het RBL BNO vindt het aantal verzuimmeldingen of een daling of stijging hiervan geen doel op zich. Dit zou onverstandig beleid zijn en getuigen van kortzichtigheid. Ter illustratie: een school die minder meldt is niet per definitie een school waarop minder leerlingen verzuimen, het kan ook het gevolg zijn van falend verzuimbeleid. En juist wanneer een school werk maakt van de aanpak van ziekteverzuim zal dit waarschijnlijk leiden tot een toename van het aantal meldingen.

Als een school ondanks haar inspanningen het verzuim niet snel kan stoppen, moet leerplicht worden ingezet om erger te voorkomen. Het RBL BNO toetst bij het oppakken van een verzuimmelding altijd of de school de juiste stappen heeft gezet om het verzuim te stoppen en geeft feedback aan de school als dit niet het geval is.

Het aantal meldingen relatief verzuim op een school is voor het RBL BNO wel een waardevolle indicator, maar deze moet in de volledige context worden bekeken. Juist om deze reden is iedere leerplichtambtenaar nauw verbonden met de ondersteuningsstructuur op een school en voert het gesprek over het verzuimbeleid.

Afhandeling van een melding van relatief verzuim (zie tabel 5)

Waarschuwing of overige afdoeningen 97% -→ Door preventief te werken en al in een vroeg stadium een interventie te plegen is meestal een gesprek en een schriftelijke waarschuwing voldoende. Ook bij een vroege interventie vanuit leerplicht om het verzuim te stoppen blijft het onderwijs verantwoordelijk om ook zelf tegen het verzuim op te treden. Leerplicht en onderwijs werken hierin nauw samen.

Halt 1% -→ De leerplichtambtenaar legt een Halt-straf op als er geen sprake is van achterliggende problematiek en het optreden van school en een waarschuwing van leerplicht het verzuim niet heeft gestopt.

Proces-verbaal 2% -→ De leerplichtambtenaar maakt proces-verbaal op tegen de ouders en/of de leerling (vanaf 12 jaar) als ouders niets of niet genoeg doen om het verzuim te stoppen en interventies, zoals doorverwijzing naar hulpverlening of het opleggen van een Halt-straf niet leiden tot het stoppen van het schoolverzuim.

Tegelijk met bovenstaande acties (waarschuwing, Halt of proces-verbaal) kan de leerplichtambtenaar verwijzen naar de basisteams of andere hulpverlenende instanties. Bemiddeling naar een alternatief traject in samenwerking met het onderwijs behoort ook tot de mogelijkheden.

Tabel 5: specificering van de afhandeling van relatief verzuim

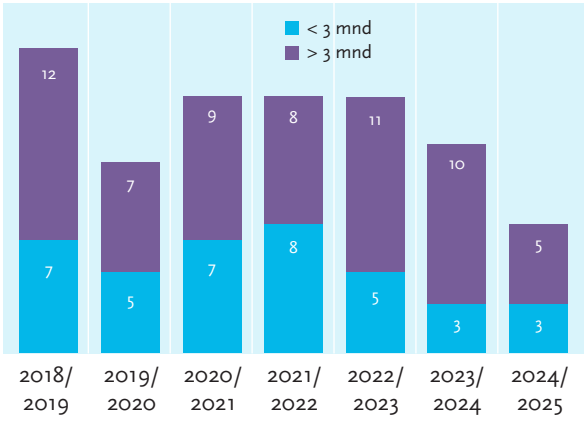
Schooljaar	Waarschuwing of overige afdoening	Halt	Proces Verbaal	Totaal
2021-2022	1754(97%)	31(2%)	27(1%)	1812
2022-2023	2151(97%)	28(1%)	46(2%)	2225
2023-2024	2327(96%)	38(2%)	69(3%)	2434
2024-2025	2585(97%)	26(1%)	46(2%)	2657

3.3.2.1. Thuiszitters

Wanneer het relatief verzuim langer duurt dan 4 weken aaneengesloten spreken we van een thuiszitter. De leerplichtambtenaren geven altijd prioriteit aan het zo snel als mogelijk stoppen van het schoolverzuim. Uitgangspunt hierbij is dat iedere dag er één te veel is; de definitie van thuiszitters (4 weken verzuim) is hierbij dus niet leidend.

Tabel 6: Thuiszitters per gemeente

Gemeente	Aantal thuiszitters	Langer dan 3 maanden	Verhuisd en 18 jaar geworden	Opgelost	Aantal einde schooljaar
Bernheze	1	1	1	0	0
Boekel	0	0	0	0	0
Land van Cuijk	5	3	1	4	0
Maashorst	0	0	0	0	0
Meierijstad	1	1	0	1	0
Oss	1	0	0	1	0
Totaal 2024-2025	8	5	2	6	0
Totaal 2023-2024	13	10	1	6	6
Verschil	-5	-5	+1	0	-6

De laatste jaren blijft het aantal thuiszitters vrij stabiel. Elk kind dat thuiszit is er één te veel. Het streven is om thuiszitten zo kort mogelijk te houden, idealiter minder dan drie maanden, maar vanwege diverse factoren is dit niet altijd haalbaar. Kinderen zitten niet altijd thuis omdat er iets is met hen, maar ook omdat het onderwijs onvoldoende aansluit bij hun ontwikkelbehoeften. Dit vraagt zorgvuldig handelen om tot een duurzame oplossing te komen. RBL BNO werkt hierin nauw samen met onderwijs, samenwerkingsverbanden, GGD en gemeenten. Deze partijen hebben vernieuwde verzuimprotocollen opgesteld om verzuim vroegtijdig te signaleren en aan te pakken. Deze handelswijze sorteert voor op de voorgenomen wet- en regelgeving om de systemen van zorg en onderwijs aan te passen aan de ondersteuningsbehoefte van het kind[2].

Het aantal thuiszitters gaat over kinderen met meer dan vier weken ongeoorloofd verzuim. Daarnaast kunnen kinderen thuiszitten omdat ze nog geen schoolinschrijving hebben (absoluut verzuim). Ook is er een groep kinderen die vanwege lichamelijke of psychische redenen geoorloofd thuiszitten met vrijstelling (artikel 5 sub a, paragraaf 3.3). Dit schooljaar steeg het aantal vrijstellingen van 94 naar 131. Deze stijging sluit aan bij de zorgen die er zijn over de (mentale) gezondheid van jongeren en mogelijk houdt dit verband met de effecten van de lockdown tijdens corona. Onderzoek gaat meestal over groepsgemiddelden, maar de effecten en de duur daarvan kunnen verschillend zijn voor verschillende groepen. Zo hebben met name kinderen en jongeren in een kwetsbare positie veel last van stemmingsproblemen en is die last meer blijvend.[3] Het RBL BNO heeft de GGD gevraagd om de aanvragen te analyseren en het systeem zo in te richten dat een analyse van de data in de toekomst beter mogelijk is. 45% van de aanvragen in de eerste helft van 2025 zijn gerelateerd aan autisme. De schoolomgeving geeft veel prikkels, heeft vaak geen rustruimte of te weinig ondersteuning en dat kan leiden tot overbelasting en uitval van leerlingen met autisme.[4] Ook hier is het van belang dat het RBL BNO samen optrekt met onderwijs, samenwerkingsverbanden, GGD en gemeenten om ontwikkelingen te signaleren en daar op in te spelen. Overigens bleek uit het project 'Wel in ontwikkeling', dat bedoeld was om deze kinderen mogelijkheden te geven om meer in ontwikkeling te komen, dat maar enkele kinderen gebaat waren bij een extra aanbod buiten de meeste kinderen al een ontwikkelingsaanbod

Naast de hiervoor genoemde groep thuiszitters zijn er ook nog geoorloofde thuiszitters, waarbij het RBL BNO geen directe rol heeft. Denk hierbij aan zieke leerlingen of leerlingen waarvoor school maatwerk in onderwijstijd kan bieden met instemming van de Onderwijsinspectie.[5] Onderwijs is aan zet om deze groep geoorloofde thuiszitters in beeld te brengen.

2. Experiment Onderwijszorgarrangementen 2023
3. https://www.nji.nl/actueel/veel-variatie-in-invloed-pandemie-op-jeugd Berg, Donker, Hummel, Tuenter, Branje, Finkenauer, Polderman: 'Mentaal welbevinden van de jeugd: lessen uit de coronacrisis. Een nieuw overzicht van de onderzoeksliteratuur, NJi 2023
4. Nederlandse Vereniging voor autisme, Uitkomsten ledenenquête: 'Als iedereen naar school kan behalve jij. 1op de 6 kinderen met autisme is thuiszitter', mei 2024
5. Lees hier het onderzoek 'Meer zicht op verzuim' van Ingrado

3.3.3. Luxe verzuim

Het RBL BNO onderzocht dit schooljaar 212 meldingen van luxe verzuim (tabel 7). In 2021-2022, tijdens corona, was het aantal meldingen lager, doordat onderwijs op afstand werd gevolgd vanuit het vakantieadres. De meldingen zijn verspreid: vijf scholen hadden tussen de 10 en 23 meldingen en de rest tussen 1 en 8 meldingen. Vaak is sprake van meerdere kinderen uit één gezin die gemeld worden.

Afhandeling van een melding van luxe verzuim (zie tabel 8)

Afhankelijk van de achtergronden van het luxe verzuim wordt de melding als volgt afgehandeld:

Niet verwijtbaar 45% -→ Aangezien bij luxe verzuim een school ook ziekteverzuim meldt op de dag voorafgaand aan de vakantie komt het regelmatig voor dat meldingen bij nader inzien niet verwijtbaar zijn. Met andere woorden: de leerling was wel afwezig op de dag voor of na een vakantie, maar had hiervoor een geldige reden of verklaring.

Waarschuwing 32% -→ Luxe verzuim wordt afgedaan met een proces-verbaal als school vooraf de ouders duidelijk heeft geïnformeerd wat de consequenties zijn als een kind thuis wordt gehouden. Heeft school dat niet gedaan en het verzuim is maximaal 1 schooldag, dan wordt het verzuim afgedaan met een waarschuwing. Voordat een proces-verbaal opgemaakt kan worden voor 1 schooldag luxe verzuim moet er een waarschuwing aan ouders gegeven zijn door school of leerplicht. Leerplichtambtenaren wijzen scholen erop dat zij ouders op de juiste manier dienen te informeren.

Proces-verbaal 23% -→ Het luxe verzuim wordt door leerplicht afgedaan met een proces-verbaal. In de meeste gevallen legt het Openbaar Ministerie een boete op.

Tabel 7: meldingen van luxe verzuim

Gemeente	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	Verschil
Bernheze	0	8	11	25	14
Boekel	3	0	0	1	1
Land van Cuijk	9	17	41	26	-15
Maashorst	18	12	19	23	4
Meierijstad	33	43	45	60	15
Oss	60	61	51	77	26
Totaal	123	141	167	212	45

Tabel 8: specificering van de afhandeling van luxe verzuim

Schooljaar	Niet verwijtbaar	Waarschuwing	Proces verbaal	Totaal
2020-2021	29(57%)	7(14%)	15(29%)	51
2021-2022	45(37%)	47(38%)	31(25%)	123
2022-2023	56(40%)	44(31%)	41(29%)	141
2023-2024	79(47%)	45(27%)	43(26%)	167
2024-2025	96(45%)	67(32%)	49(23%)	212

3.4. Vrijstelling van inschrijving

De Leerplichtwet biedt de volgende mogelijkheden voor vrijstelling van de verplichting tot schoolinschrijving:

- Artikel 3a/3b: bij bijzondere omstandigheden kan aan 14- of 15-jarigen worden toegestaan dat aangepast onderwijs wordt gevolgd. Ook kan bij bijzondere omstandigheden een 15-jarige toestemming krijgen om onderwijs te volgen aan een MBO-instelling.
- Artikel 5 sub a: als de jongere vanwege lichamelijke of psychische redenen school niet kan bezoeken. Deze vrijstelling ontstaat van rechtswege wanneer ouders/verzorgers een verklaring van de aangewezen GGD- jeugdarts kunnen overleggen. Paragraaf '3.2.2.1 Thuiszitters' gaat hier verder op in.
- Artikel 5 sub b: de ouders/verzorgers hebben overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs. Dit schooljaar hadden 24 kinderen in 14 gezinnen vrijstelling.
- Artikel 5 sub c: de jongere volgt onderwijs op een school buiten Nederland.
- Artikel 15: bij bijzondere omstandigheden kan de 16- of 17-jarige jongere op een andere wijze voldoende onderwijs volgen.
- Toestemming/gedogen: soms zijn er situaties waarbij geen wettelijke grond voor vrijstelling is, maar waarbij de leerplichtambtenaar toch besluit om niet te handhaven. Het RBL BNO gaat hier zeer terughoudend mee om. Hierover zijn regionale afspraken gemaakt met het MBO: inschrijving op school heeft de voorkeur, zodat school een korte lijn met de student houdt.

Tabel 9: verzoeken om vrijstelling van inschrijving

Gemeente	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	Verschil
Bernheze	15	19	21	27	6
Boekel	14	17	18	12	-6
Land van Cuijk	63	78	76	87	11
Maashorst	25	46	49	45	-4
Meierijstad	45	44	49	85	36
Oss	61	73	73	74	1
Totaal	223	277	286	330	44

Tabel 10: afhandeling van verzoeken om vrijstelling van inschrijving per schooljaar

Schooljaar	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	Verschil
Toekenning artikel 3a/3b	3	1	7	9	2
Toekenning artikel 5 sub a	75	86	94	131	37
Toekenning artikel 5 sub b	23	27	29	24	-5
Toekenning artikel 5 sub c	51	58	72	69	-3
Toekenning artikel 5a	0	0	0	0	0
Toekenning artikel 15	14	39	41	39	-2
Gedogen	18	15	9	4	-5
Ingetrokken	29	40	28	49	21
Afgewezen	10	11	6	5	-1
Totaal	223	277	286	330	44

3.5. Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

Leerplichtige leerlingen moeten elke schooldag aanwezig zijn op school. Kan een leerling wegens bijzondere omstandigheden tijdelijk niet naar school, dan moeten ouders toestemming vragen. Een aanvraag voor verlof van tien dagen of minder, behandelt de school. Meer dan tien schooldagen behandelt de leerplichtambtenaar.
Dit schooljaar waren er 19 van deze verzoeken, waarvan er 11 werden toegekend (tabel 11 en tabel 12). Extra verlof wordt alleen toegekend als er sprake is van gewichtige omstandigheden die buiten de wil of invloedsfeer van de ouders of leerling liggen.

Tabel 11: verzoeken vrijstelling van geregeld schoolbezoek

Gemeente	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	Verschil
Bernheze	2	0	0	0	0
Boekel	0	1	0	0	0
Land van Cuijk	2	7	12	6	-6
Maashorst	0	5	2	2	0
Meierijstad	5	2	2	7	5
Oss	5	7	13	4	-9
Totaal	14	22	29	19	-10

Tabel 12: specificering afhandeling verzoeken vrijstelling geregeld schoolbezoek

Schooljaar	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	Verschil
Verlof toegekend	3	10	12	11	-1
Afgewezen of ingetrokken	11	12	17	8	-9
Totaal	14	22	29	19	-10

3.6. Jongeren in een kwetsbare positie: de aantallen

Het is belangrijk om jongeren in een kwetsbare positie en hun inkomenspositie in beeld te hebben, zodat het Doorstroompunt en de gemeenten de juiste ondersteuning kunnen bieden. De definitie van Jongeren in een kwetsbare positie vervalt met de ingang 1 januari 2026. Maar ook dan is het nog steeds belangrijk om van jongeren die geen startkwalificatie kunnen halen de inkomenspositie te monitoren. Dat zijn de jongeren uit het Praktijkonderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs met uitstroomprofiel dagbesteding of arbeidsmarkt. Voor het schooljaar 2024-2025 is de wetswijziging niet van toepassing en daarom wordt hier nog verslag gedaan van de jongeren in kwetsbare positie.

Alle jongeren in een kwetsbare positie zijn in beeld. In onze regio werken gemeenten en het onderwijs nauw samen om al in het laatste jaar van het onderwijs voor te sorteren op een overstap naar de arbeidsmarkt. Dit gebeurt onder andere in het operationeel overleg arbeidstoeleiding jongeren in een kwetsbare positie.

In tabel 13 staan de jongeren tot 23 jaar die op de peildatum 1 oktober:

- ingeschreven staan bij een entree-opleiding of
- ingeschreven zijn op MBO2 of geen schoolinschrijving hebben én die eerder een schoolinschrijving hadden op het VSO, het Praktijkonderwijs, de beroepsgericht leerweg van het VMBO of de entree opleiding.

In tabel 14 staan de jongeren van 16 tot 23 jaar zonder startkwalificatie die op 1 oktober 2025 geen schoolinschrijving hadden en het schooljaar daarvoor nog wel ingeschreven waren op het PRO, VSO, VMBO (basisberoepsgerichte leerweg) of entree met daarbij hun inkomenssituatie.

De helft van de jongeren (49%) beschikt over een inkomen uit werk of uitkering. Het deel dat niet over een inkomen uit uitkering of inkomen beschikt is, in beeld bij het RBL BNO die bekijkt of dienstverlening van het domein zorg of inkomen noodzakelijk en gewenst is.

Tabel 13. Jongeren in kwetsbare positie per gemeente in de afgelopen jaren.

Gemeente	1 okt 2024	1 okt 2025	Verschil
Bernheze	99	80	-19
Boekel	40	40	0
Land van Cuijk	249	275	26
Maashorst	188	190	2
Meierijstad	305	301	-4
Oss	362	351	-11
Eindtotaal	1243	1237	-6

Tabel 14. Jongeren van 16-23 jaar in een kwetsbare positie die op 1 oktober 2025 school hebben verlaten met hun inkomenssituatie

Gemeente (alleen JIKP mét bsn)	Inkomen uit werk > €731	Inkomen uit werk < €731	Uitkering UWV/ GSD en werk	Wajong	Geen gegevens	Eindtotaal
Bernheze	4	4	1	2	6	17
Boekel	4	1	0	0	7	12
Land van Cuijk	17	5	1	4	53	80
Maashorst	18	5	4	4	22	53
Meierijstad	11	11	0	9	35	66
Oss	14	15	6	6	32	73
Eindtotaal	68	41	12	25	155	301

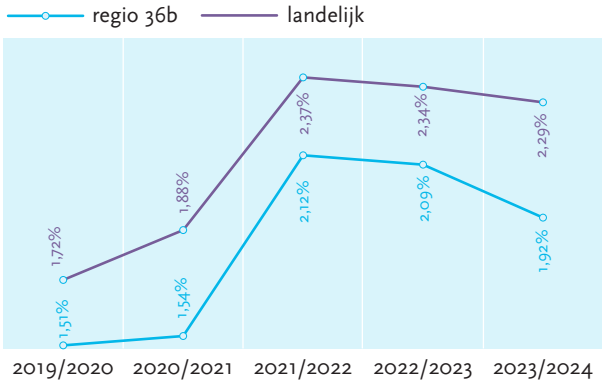
4. Cijfers voortijdig schoolverlaten

Het RBL BNO spant zich in om Voortijdig schoolverlaten (VSV) te voorkomen. Dat begint met adequaat reageren op schooluitval zoals in de hoofdstukken hiervoor is beschreven. Wanneer jongeren toch het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie, benadert het RBL BNO deze jongeren en probeert ze via een passend traject (onderwijs, baan of een combinatie daarvan) alsnog te begeleiden naar een startkwalificatie.

In dit hoofdstuk worden de cijfers ten aanzien van VSV getoond. Om een goed beeld te krijgen is gebruik gemaakt van de cijfers van DUO en de cijfers van het RBL BNO.

4.1. VSV landelijk

De landelijke VSV-cijfers laten de afgelopen 10 jaar – sinds er volop aandacht is voor het probleem – een forse daling zien. De laatste jaren blijft het VSV percentage onder 2,5% waarbij het uitvalspercentage in onze regio steeds onder het Nederlands gemiddelde blijft. De lichte daling van de afgelopen 2 jaar is met name toe te schrijven aan minder schooluitval op het MBO.

Grafiek 2: % VSV'ers regionaal en landelijk

De Rijksoverheid wil voorkomen dat jongeren van 12-23 jaar zonder startkwalificatie van school gaan. Zonder een diploma voor mbo, havo of vwo hebben jongeren minder kans op werk. Vanaf 1 januari 2026 moeten scholen en gemeenten voorkomen dat jongeren tot 27 jaar zonder diploma of werk thuis komen te zitten. Het doel van de aanpak is dat in 2026 maximaal 18.000 leerlingen van 12 tot 23 jaar zonder startkwalificatie van school gaan. Dat zijn er 11.000 minder dan in schooljaar 2023-2024. Gelet op de ontwikkeling van het aantal VSV'ers de laatste jaren lijkt dit vrij ambitieus. Het streefcijfer voor jongeren van 12 tot 27 jaar is vastgesteld op maximaal 23.000 vsv'ers.

Het is een mooi streven dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie halen. Onderzoek wijst uit dat je daarmee meer kans hebt op de arbeidsmarkt, zowel om werk te vinden als om werk te behouden. Maar lang niet voor alle jongeren is het halen van een startkwalificatie een passende route. Hierop inspelend worden steeds meer mooie trajecten gerealiseerd waar jongeren volledig tot hun recht komen en zich kunnen ontwikkelen. Helaas tellen plaatsingen van jongeren op deze trajecten niet mee in de cijfers voortijdig schoolverlaten, terwijl ze hiermee wel een vak leren en maatschappelijke uitval voorkomen wordt.

4.2. Regionaal plan jongerenaanpak

De regionale jongerenaanpak (JA) is een netwerksamenwerking tussen scholen, gemeenten, Doorstroompunten, jeugdhulp, ontwikkelbedrijven, UWV, werkgevers, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, SBB en het Werkcentrum NOB. Doorstroomregio 36 heeft een 'regionaal plan jongerenaanpak van school naar duurzaam werk regio Noordoost-Brabant' opgesteld voor de periode 2026-2029. Samen streven de partners naar een passende plek op school of op

werk voor alle jongeren tussen 16 en 27 jaar. De inzet van de interventies is erop gericht dat meer jongeren met een startkwalificatie de arbeidsmarkt betreden (voorkomen voortijdig schooluitval), dat jongeren extra begeleiding krijgen bij de stap naar vervolgonderwijs en duurzaam aan het werk komen (tegengaan van jeugdwerkloosheid). Het RBL BNO heeft hierin een coördinerende en agenderende functie.

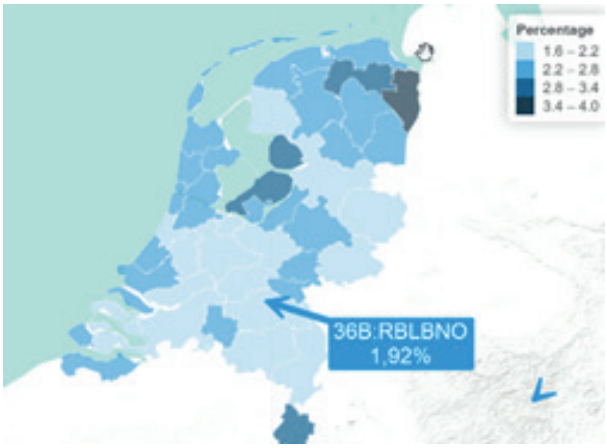
Met behulp van middelen vanuit het regionale VSV-programma en gemeentelijke middelen zet het RBL BNO zich actief in om voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid te verminderen. Het RBL BNO en het onderwijs zorgen er samen voor dat de overstap van jongeren zonder startkwalificatie na het behalen van hun diploma op het VO naar een geschikte vervolgopleiding in het MBO succesvol verloopt. Het Doorstroompunt pakt alle verzuimmeldingen van 18+ leerlingen op. De doorstroomcoaches werken samen met onderwijs, GGD en andere ketenpartners om zo preventief mogelijk aanwezigheid te stimuleren. Denk hierbij aan voorlichting, spreekuren, triage, meedenken over verzuimbeleid op scholen en MBO en deelname aan stuurgroepen.
Het Doorstroompunt heeft alle jongeren van 16 tot 23 jaar zonder startkwalificatie en schoolinschrijving in beeld en biedt passende ondersteuning. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met onder andere Werk en Inkomen en zorg.
De functies Onderwijsmakelaar en Overstapcoach worden in 2026 bij het RBL BNO belegd voor jongeren uit de gemeenten van het RBL BNO. De middelen hiervoor komen uit het regionale programma. De Onderwijsmakelaar ondersteunt leerlingen bij niet-schoolse problemen die wel een risico vormen voor schooluitval. De Overstapcoach ondersteunt om jongeren zacht te laten landen bij de overstap van voortgezet (speciaal) onderwijs naar mbo.

4.3. VSV op basis van DUO definitie

Om landelijk goed te kunnen vergelijken maakt DUO bij het bepalen van het aantal nieuwe Vsv'ers per schooljaar gebruik van een definitie en aanvullende rekenregels.

Definitie DUO
Wanneer een leerling van 12 tot 23 jaar gedurende een schooljaar het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie (diploma op havo, vwo of mbo 2, 3 of 4 niveau), wordt deze leerling geteld als Vsv'er. Jaarlijks wordt er op 1 oktober (T) gekeken welke leerlingen het voorgaande jaar (T-1) stonden ingeschreven. Wanneer een leerling op 1 oktober (T) niet meer ingeschreven staat en nog niet in het bezit is van een startkwalificatie, dan is dit volgens de definitie een VSV'er. Leerlingen die gedurende het schooljaar uitvallen, maar op 1 oktober ook weer zijn ingeschreven worden niet beschouwd als VSV'er.

Op basis van deze definitie ontstaat het volgende beeld (figuur 1) waarbij regio 36b met 1,92 % in de categorie met het laagste VSV'percentage valt. De regio's liggen steeds dichter bij elkaar wat betreft het percentage schooluitval; elke regio ligt tussen de 1,7% en 3,5%.

Figuur 1: Percentage VSV per regio

De minister heeft onderzocht wat de hoofdoorzaken zijn van de stijging de laatste jaren. Eén van die oorzaken is de krappe arbeidsmarkt, waardoor veel studenten verleid worden om werk boven school te verkiezen. Een structurele oorzaak van voortijdig schoolverlaten is dat jongeren voor de start van de opleiding niet altijd goed op de hoogte van de inhoud van de opleiding en het toekomstige werkveld zijn.

Tabel 15: Aantal Vsv'ers per gemeente

Gemeente	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	Verschil	%VSV
Bernheze	29	49	46	42	-4	1,69
Boekel	10	17	20	19	-1	2,05
Land van Cuijk	122	148	138	131	-7	1,99
Maashorst	65	86	91	82	-9	1,92
Meierijstad	84	115	119	100	-19	1,68
Oss	130	175	153	139	-14	2,14
Totaal	440	590	567	513	-54	1,92

4.4. Cijfers en kenmerken nieuwe VSV'ers

Het RBL BNO legt de nadruk niet op aantallen, maar op het in beeld hebben van alle VSV'ers tot ze weer ingeschreven zijn of 23 jaar zijn geworden. Tabel 16 laat per gemeente de uitkomst van de begeleiding zien.

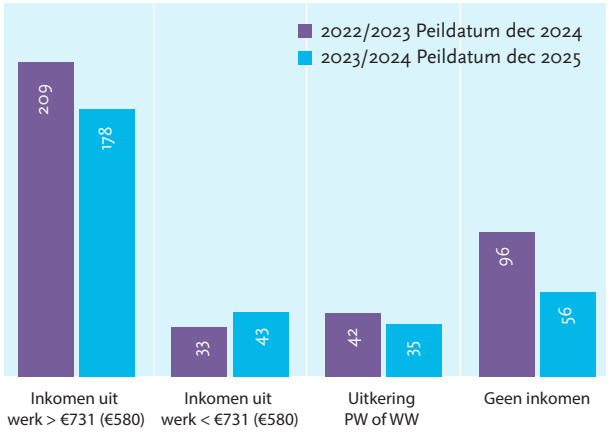
Tabel 16: uitkomst begeleiding van nieuwe vsv'ers op peildatum 15-12-2025

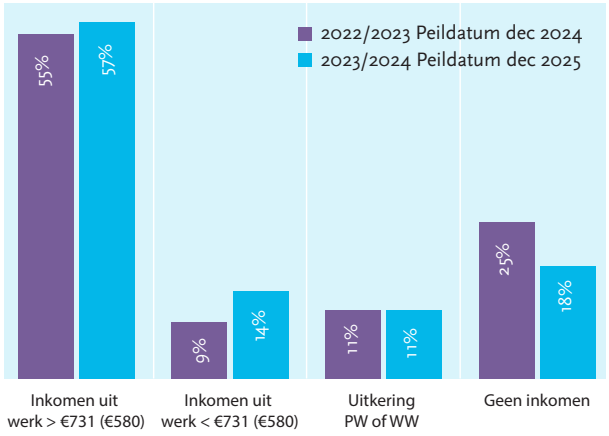
Gemeente	Heeft nu SK	Volgt nu opleiding	Is nu 23+ of verhuisd	Wajong/ Hoogst haalbaar	Nog in begelei-ding	Totaal
Bernheze	1	10	2	0	29	42
Boekel	0	4	3	0	12	19
Land van Cuijk	1	29	28	0	73	131
Maas-horst	4	19	12	0	47	82
Meierij-stad	4	16	13	0	67	100
Oss	1	27	26	1	84	139
Totaal	11	105	84	1	312	513

Grafiek 3 toont de inkomensgegevens van de nieuwe VSV'ers die nog in begeleiding zijn vergeleken met de nieuwe VSV'ers van vorig jaar. Het RBL BNO gebruikt deze gegevens om de juiste keuzes te maken bij het stellen van prioriteiten in de begeleiding. Hierbij wordt de hoogste prioriteit gegeven aan jongeren zonder inkomen.

In de groep van 2023/2024 hebben minder jongeren, één jaar na schooluitval, een inkomen hoger dan het drempelbedrag, vergeleken met het cohort van 2022/2023. Met ingang van 1.04.2025 is het drempel-bedrag voor het inkomen verhoogd van € 580 naar € 731. Het percentage jongeren met inkomen uit werk hoger dan het drempelbedrag is iets hoger, meer dan de helft. Het aantal jongeren zonder inkomen is gedaald (40 jongeren, 7%).

Grafiek 3: Inkomen van nieuwe VSV'ers in aantal en in %

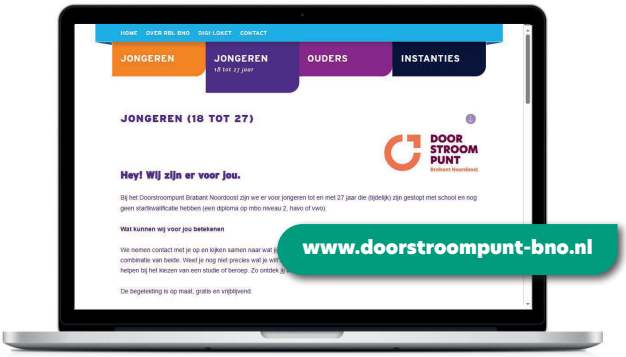
4.5. Begeleiding VSV'ers door het RBL BNO

De doorstroomcoaches benaderen iedere jongere tussen de 18 en 23 jaar (27 jaar per 1.1.2026) die van school gaat zonder startkwalificatie, met uitzondering van de jongeren die dat niet kunnen halen. Het RBL BNO sorteert hier samen met de afdelingen participatie van de gemeenten op voor.

Jongeren tussen de 18 en 23 jaar zijn niet verplicht om een startkwalificatie te halen. De doorstroomcoaches benaderen de jongeren outreachend en blijven herhaaldelijk begeleiding aanbieden tot ze 23 jaar oud zijn.
Het RBL BNO zoekt steeds naar nieuwe manieren om jongeren die dreigen uit te vallen beter in kaart te brengen en te ondersteunen naar school, werk of passende hulpverlening. Vast onderdeel van de outreachende werkwijze is het huisbezoekenteam. Dit helpt om de jongeren beter in kaart te brengen en passende begeleiding te bieden. Hierin werkt het RBL BNO nauw samen met het onderwijs, gemeenten en de arbeidsmarkt.

Het Doorstroompunt heeft vanaf 1 januari 2026 een eigen uitstraling en identiteit. Op een frisse, positieve en herkenbare manier spreekt het Doorstroompunt de jongeren aan en laat zien wat ze voor hen kan betekenen bij hun volgende stap richting onderwijs, ontwikkeling of werk. Het Doorstroompunt heeft een toolbox ontwikkeld die de doorstroomcoach kan inzetten bij de ondersteuning van de jongere. Hierin zitten onder meer vragenlijsten en kaarten gericht op het toekomstplan, kwaliteiten, wat je belangrijk vindt, gesprekstechnieken en tips bij sollicitatie om inzicht te krijgen in wat de jongere wil.

DOOR STROOM PUNT
Brabant Noordoost

4.6. Inzet educatiemeter

De doorstroomcoach kan ook de educatiemeter inzetten. Met dit online-instrument achterhaalt de doorstroomcoach samen met de jongere op een objectieve manier waarom hij/zij is uitgevallen, hoe de jongere weer sturing kan geven aan de eigen ontwikkeling en terug kan gaan naar school. Op basis daarvan maken de doorstroomcoach en de jongere samen een plan van aanpak om de jongere op een effectieve en methodische manier te begeleiden. In het schooljaar 2024-2025 werd bij 65 jongeren de educatiemeter ingezet.

4.7. Verzuim 18+

In het schooljaar 2024-2025 behandelde het RBL BNO 1709 verzuimmeldingen van 842 jongeren die 18 jaar of ouder waren (18+). Vorig jaar waren dat 1259 meldingen van 679 jongeren. Het aantal meldingen per jongere is gestegen ten opzichte van eerdere jaren. Dit is in lijn met de toegenomen aandacht die scholen hebben besteed aan aanwezigheid en de afspraak om herhaald verzuim te melden.

Van de 842 jongeren die dit schooljaar zijn gemeld haalden 135 jongeren (16%) voor 1-10-2025 een startkwalificatie en van de resterende groep hadden 445 jongeren (53%) een schoolinschrijving op 1-10-2025. Dus 69% van de 18+ jongeren met verzuim haalde een startkwalificatie of bleef op school. Zij werden geen VSV'er en vervolgden hun opleiding of stapten over naar een andere opleiding. Kortom: het oppakken van verzuim 18+ loont.